

De minister van Justitie en Veiligheid

d.t.v. (10)(2e)

(10)(2e)

Ministerie van Justitie en Veiligheid

Directie Wetgeving en Juridische Zaken

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum

15 april 2020

memo

Juridische vormgeving anderhalvemetersamenleving

Op 14 april jl. bespraken wij met u mogelijkheden om de zogeheten anderhalvemetersamenleving juridisch vorm te geven, zónder gebruikmaking van noodwetgeving. Hieronder worden de drie besproken opties nog even op een rij gezet. Daarna wordt in dit memo een kort overzicht gegeven van de bijgevoegde (wetenschappelijke) kritiek op de noodverordeningen.

buiten reikwijdte

Opties

I Artikel 7 Wet publieke gezondheid in combinatie met noodverordeningen vzrs veiligheidsregio's (huidige aanpak)

- Noodverordeningen hebben naar hun aard een beperkte houdbaarheid, ook al kan daaraan geen concrete termijn worden verbonden. De beperkte democratische legitimatie en de ingrijpende beperking van grondrechten maken dat er een houdbaarheidsdatum in zicht komt.
- Op kortere termijn is de juridische houdbaarheid van m.n. de beperking mbt religieuze of levensbeschouwelijke samenkomsten in besloten ruimten buiten reikwijdte kwetsbaar. Deze beperkingen staan nu al ter discussie (zie verderop bij de commentaren op noodverordeningen).

buiten reikwijdte

- Als vuistregel kan worden gehanteerd dat de houdbaarheid van de noodverordeningen positief wordt beïnvloed door afschaling van maatregelen en negatief wordt beïnvloed door het ongewijzigd laten voortbetaan of door aanscherping. Houdbaarheid blijft ook bij afschaling beperkt.

Minister van Justitie en Veiligheid
Directie Wetgeving

Datum
15 april 2020

II Toepassing van 'normale bevoegdheden'

- Hierbij moet worden teruggevallen op de bevoegdheden van burgemeesters en gemeenteraden in het kader van de handhaving van de openbare orde en op sectorale wetgeving (bijv. de Drank- en horecawet).

	buiten reikwijdte
•	
•	buiten reikwijdte

- Democratische legitimatie vormt in deze optie geen probleem voor wat betreft de openbare orde bevoegdheden (burgemeesters leggen over toepassing bevoegdheden verantwoording af aan de gemeenteraden). Wel geldt ook hier dat de inbreuk op grondrechten langdurige toepassing van ingrijpende maatregelen kwetsbaar maakt (vgl. noodverordeningen; er wordt immers van dezelfde bevoegdheden op grond van de Gemeentewet gebruik gemaakt).

III Een op de bestrijding van de pandemie toegesneden wet

- Een op de bestrijding van de pandemie toegesneden wet heeft als voordeel dat het parlement betrokken is (democratische legitimatie en politiek draagvlak) en dat de Raad van State (en andere instanties) bij het totstandkomingsproces zijn betrokken (waarborg- en draagvlakfunctie). Tevens vormt het een meer solide basis voor de inbreuk op grondrechten, zeker waar de Grondwet slechts ruimte laat voor beperkingen bij wet in formele zin, zoals bijv. in de artikelen 6 (godsdienstvrijheid) buiten reikwijdte buiten reikwijdte van de Grondwet.

•	
•	
•	buiten reikwijdte
•	

•

buiten reikwijdte

- Omdat de motivering van de wettelijke regels is gelegen in de bestrijding van de pandemie, zal het voortouw voor de totstandbrenging van de wet moeten liggen bij VWS (Minister voor Medische Zorg). Denkbaar is een aanbouw aan de Wet publieke gezondheid. Betrokkenheid van de Minister van Justitie en Veiligheid ligt voor enkele belangrijke onderwerpen buiten reikwijdte buiten reikwijdte religieuze en levensbeschouwelijke bijeenkomsten) wel voor de hand, maar het zal afhangen van de inhoud van de regels hoe groot die betrokkenheid (relatief, ten opzichte van andere betrokken ministers) is.

Commentaar op noodverordeningen en hoe verder?

buiten reikwijdte

2. Bart Roozendaal & Stefan van de Sande, 'COVID-19 in het publiekrecht – een overzicht', *NJB* 2020, p. 938 e.v.

Auteurs: Roozendaal is de advocaat van het Veiligheidsberaad en schrijft (mee aan) de noodverordeningen (NV), tevens raadsheer-plaatsvervanger in Amsterdam, en heeft veel openbare orde kennis (o.a. advocaat voor overheden bij ontruiming Fort Oranje, ramp Chemie-Pack Moerdijk). Auteurs zijn gepromoveerde advocaten.

Inhoud: primair een overzicht, soms vragen (en logischerwijs geen antwoord, misschien moeten zij immers voor hun cliënten de rechtszaal in). Een en ander legt ook wat pijn- en vraagpunten bloot ten aanzien van de huidige Aanwijzing-/noodverordeningenstructuur en waar we uit kunnen leren voor onze toekomstige vormgeving. Ik noem: buiten reikwijdte

buiten reikwijdte

buiten reikwijdte

buiten reikwijdte f) grondrechten: is de
maximering van het aantal kerkgangers een beperking en mag dat? buiten reikwijdte

buiten reikwijdte

buiten reikwijdte

buiten reikwijdte

**Minister van Justitie en
Veiligheid**
Directie Wetgeving

Datum
15 april 2020

buiten reikwijdte

buiten reikwijdte

6. Blogs Centrum voor Openbare Orde en Veiligheid

Auteurs: A.J. Wierenga en J.G. Brouwer. Docent en hoogleraar in Groningen,
specialisten openbareorderecht.

Inhoud:

buiten reikwijdte

buiten reikwijdte

**Minister van Justitie en
Veiligheid**
Directie Wetgeving

Datum
15 april 2020

buiten reikwijdte

En voorts

over botsende grondrechten (met name godsdienstvrijheid en ^{buiten reikwijdte} vs. Bescherming van het leven): "We moeten er daarom van doordrongen zijn dat een zodanige afweging uitsluitend en alleen gemaakt kan worden in een specifieke rampsituatie. Dat is de in artikel 1 Wet veiligheidsregio's beschreven situatie waarin 'het leven en de gezondheid van veel personen in ernstige mate zijn geschaad of worden bedreigd en waarbij een gecoördineerde inzet van diensten of organisaties van verschillende disciplines is vereist om de dreiging weg te nemen of de schadelijke gevolgen te beperken'. Noodzakelijk is ook dat duidelijk wordt gecommuniceerd wanneer sprake is van een samenkomst in de besloten sfeer." Zie uitgebreid ook blogdeel 3 over botsende grondrechten.

buiten reikwijdte

buiten reikwijdte

9. Manon Julicher over haar vandaag (!) verdedigde proefschrift over modernisering van de grondrechtencatalogus

Auteur: docent bij Centrum voor Rechtsstaat en Rechtspleging in Utrecht.

Inhoud: Deze maatregelen zijn misschien nodig "maar leveren wel een inperking van grondrechten op." ^{buiten reikwijdte}

buiten reikwijdte

buiten reikwijdte

**Minister van Justitie en
Veiligheid**
Directie Wetgeving

Datum
15 april 2020